

Πτυχίο Ψυχολογίας
Εξ αποστάσεως

Πολυπολιτισμική Ψυχολογία (DPSYCH-219)

Δρ Κυριακή Σωτηροπούλου
Ψυχολόγος
Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΝΟΤΗΤΑ 6

Η προκατάληψη που
συνδέεται με τις
φυλετικές διακρίσεις

Paul Klee, 1927

Προκατάληψη που συνδέεται με τις φυλετικές διακρίσεις

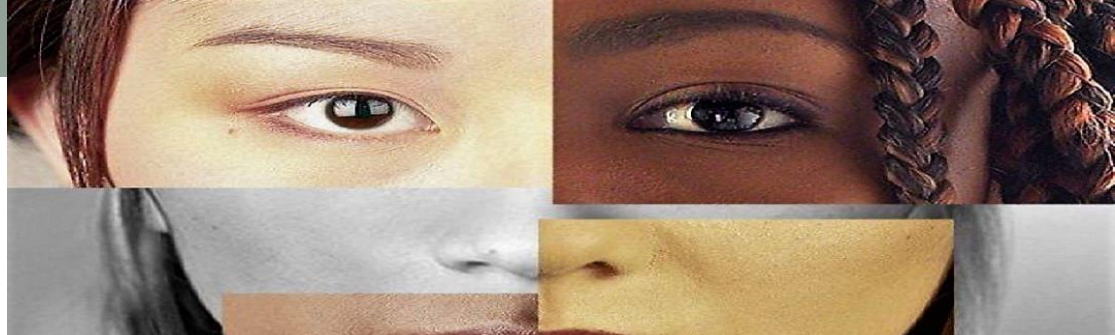
- Ο διαχωρισμός των ανθρώπων με βάση τα **φαινοτυπικά χαρακτηριστικά** τους (π.χ. το χρώμα του δέρματος) υπήρξε αφορμή για την ανάπτυξη βιολογικών θεωριών οι οποίες υποστήριζαν την κατωτερότητα κάποιων κατηγοριών (φυλών) και τον αποκλεισμό τους από τα υλικά και συμβολικά αγαθά.
- Από πολλές απόψεις, η έννοια της προκατάληψης εξισώθηκε με την έννοια του ρατσισμού.
- Παρά τη βελτίωση των διαφυλικών σχέσεων και το σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, ο ρατσισμός δεν έχει εκλείψει.

Φυλή

- Στις μέρες μας οι περισσότεροι κοινωνικοί ψυχολόγοι θεωρούν τη **φυλή** μια κοινωνικά κατασκευασμένη κατηγορία.
- Η ιδιότητα του μέλους σε μια συγκεκριμένη φυλή οριζόταν κοινωνικά σύμφωνα με κριτήρια τα οποία ταίριαζαν στις εκάστοτε κοινωνικο-ιστορικές απαιτήσεις.
 - π.χ. το να ανήκει κάποιος στη μαύρη φυλή καθοριζόταν από το:
 - (α) να έχει μητέρα που να ανήκει στη μαύρη φυλή,
 - (β) αργότερα, «μια σταγόνα μαύρου αίματος» σε κάποια από τις προηγούμενες γενιές του ήταν αρκετή για να τον εντάξει στη μαύρη φυλή.

Ρατσισμός

- Η διάκριση των ανθρώπων με βάση τα φαινοτυπικά χαρακτηριστικά τους (πχ. το χρώμα του δέρματος)
- Είναι μια κοινωνική κατασκευή.
- Είναι η πεποίθηση ότι κάποιες φυλετικές ομάδες είναι ανώτερες και κάποιες άλλες υποχρεωτικά κατώτερες. Μάλιστα, θεωρείται ότι αυτή η ανωτερότητα έχει βιολογική βάση και ότι οι διαφορές είναι υπαρκτές και δικαιολογημένες.

"Racism is not about how you look-it is about how people assign meaning to how you look"-
(R.Kelley)

ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

Ο ρατσισμός συνήθως:

- είναι προϊόν **άγνοιας, φόβου και μίσους.**
- αντικατοπτρίζει **βαθιά ριζωμένες** ιστορικές, κοινωνικές και πολιτισμικές **ανισότητες,**
- αντικατοπτρίζει **ανισότητα εξουσίας** στην κοινωνία,
- ~~διαιώνίζεται μέσα από αυτά τα ίδια τα προβλήματα~~

Ο ρατσισμός, η χρήση στερεοτύπων, η προκατάληψη και η διάκριση συχνά συνδέονται.

- Όταν μια φυλετική ομάδα σημαδεύεται ως κατώτερη, τα στερεότυπα γύρω απ' αυτήν τείνουν να είναι αρνητικά. Εξαιτίας αυτού, οι άνθρωποι προκαταλαμβάνονται απέναντι στη συγκεκριμένη φυλετική ομάδα και προβαίνουν σε διάκριση εις βάρος της.

ΡΑΤΣΙΣΜΟΣ

- **αποδυναμώνει τους ανθρώπους υποβαθμίζοντας την ταυτότητά τους, καταστρέφει τη συνοχή της κοινότητας και δημιουργεί διαχωρισμούς στην κοινωνία,**
- **κάνει δυσκολότερη –αν όχι αδύνατη– την απόκτηση πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής δύναμης από ορισμένες ομάδες.**
- ~~Είναι το αντίθετο των δημοκρατικών αρχών της ισότητας και του δικαιώματος όλων των ανθρώπων να έχουν δίκαιη μεταχείριση.~~

Οι ρατσιστές πιστεύουν πως οι φυλετικές διαφορές :

- **δεν μπορούν να επηρεαστούν** από τον πολιτισμό ή την εκπαίδευση και
- **ότι η βιολογική ανωτερότητα μεταφράζεται και ως πολιτισμική, διανοητική, ηθική και κοινωνική.**

Ρατσιστικές συμπεριφορές

- Γελοιοποίηση
- Κακομεταχείριση
- Καταστροφή περιουσίας
- Παρενόχληση
- Σωματική βία

-
- ☐ Σε πολλές χώρες συνδέεται άμεσα με τη μετανάστευση
 - ☐ Οδηγεί σε συγκρούσεις

Μορφές ρατσισμού

ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ ΡΑΤΣΙΣΤΗΣ!...
ΣΕΒΟΜΑΙ ΤΟ ΙΔΙΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ
ΜΑΥΡΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΚΙΤΡΙΝΟΥΣ
ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΜΕΛΑΜΨΟΥΣ ΚΑΙ
ΟΣΟΥΣ ΕΧΟΥΝ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΟ
ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΧΡΩΜΑ.

- **Έκδηλος-ωμός/απροκάλυπτος ρατσισμός:** συναισθήματα απειλής και απόρριψης των μειονοτήτων.

Vs

- **Λανθάνων-άδηλος ρατσισμός:** είναι έμμεσος και εκδηλώνεται μέσω του υπερτονισμού των πολιτισμικών διαφορών, της υπεράσπισης των παραδοσιακών αξιών και της άρνησης των θετικών συναισθημάτων στις φυλετικές εξωομάδες.

Ρατσισμός

- Σε όλες τις δυτικές χώρες οι έγχρωμοι εξακολουθούν να βρίσκονται στις χειρότερες θέσεις, όπως φαίνεται στη στατιστική έρευνα (για την απασχόληση, τη θνησιμότητα, την εκπαίδευση, τον πλούτο κ.λπ.).
- Ο ρατσισμός εξακολουθεί να αποτελεί μια πραγματικότητα που επηρεάζει σημαντικά τη ζωή των ανθρώπων.
- Παρ' όλα αυτά, το πνεύμα των καιρών έχει αλλάξει και γενικά ο **απροκάλυπτος ρατσισμός** αποδοκιμάζεται και απορρίπτεται.
- Οι περισσότεροι άνθρωποι επιθυμούν να μην εμφανίζονται ως ρατσιστές και είναι πεπεισμένοι ότι δεν έχουν προκαταλήψεις, παρότι διατηρούν αρνητικά συναισθήματα για ανθρώπους από άλλες φυλές.
- Στις μέρες μας πιο **άδηλες μορφές προκατάληψης** έχουν αντικαταστήσει τους παλαιότερους τρόπους έκφρασης του ρατσισμού.